

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" esse:
Jo'fa si Duminec'a.

Prețulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retrimitu.

Nr. 50.

Dumineca, 4 Iuliu | 22 Iuniu

1880.

Cu 1 Iuliu st. v. 1880 se incepe unu nou abonamentu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai fôiei năstre, alu caroru abonamentu a espiratu cu 31 Iuniu st. v. 1880, se binevoiésca a si'lu reinnoi de cu vreme, pentru cá diuariulu se li se pôtá tramite regulatu. De la 1 Iuliu st. v. 1880 diuariulu se va tramite numai aceluor domni, cari au binevoitu a-si reinnoi abonamentulu.

Domni noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele d-loru *esactu*, aratandu si *post'a cea mai aprópe* de loculu, unde locuiescu.

Prețulu abonamentului la „Gazet'a Transilvaniei“ este:

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl., pe siese luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siese luni 14 franci, pe anu 28 franci.

Banii de prenumeratiune sunt a se tramite (mai usioru prin assignatiuni postale) la Redactiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI“ in Brasiovu.

Schimbarea sistemului in Austri'a.

Brasiovu 21 Iuniu/3 Iuliu.

Péna acuma presupuneamu numai cá in partea năstre Lait'a a monarchiei austro-ungare se prentesce o schimbare a sistemului de guvernare, asámi dupa câteva luni suntemu convinsi despre acést'a. Precautiunea cea mare, cu care procede comitele Taaffe la realizarea programului năstreu dovedesce totodata, cá la Vien'a se lucréza cu seriozitate in nou'a directiune.

Directiunea noua avea necesitate si de ómeni noi. Comitele Taaffe a voitu se satisfaca acestei cerinti prin cunoscut'a reconstruire a ministeriului. Si aci s'a potutu vedé cu cáta atentiune procede ministrulu-presiedinte austriacu. Elu nu este amicu alu sistemului curei radicale, ci voiesce se lecuiesca pe bolnavu numai cu incetulu, numai cu mici dose.

Nu este unu lucru usioru a direge ceea ce au intracatu guvernele de mai inainte, cu deosebire nu e de invidiatu la noi in monarchia unu ministru, care si-a pusu de scopu a impacá natiunalitatile diferite. Ceea ce inainte numai cu cinci-spredece ani, s'ar fi potutu pune la cale cu usiurintia, astadi in multe privintie apare aprópe imposibilu. Este fôrte anevoie a face pe unu poporu se renuntie la o suprematia ce a eseriat'o atáta timpu in modulu celu mai estinsu. Centralistii nemti cá si centralistii unguri s'au prea dedatu cu ide'a cá numai ei sustienu statulu si cá fara supremati'a loru statulu ar trebui sè se prapadésca.

Ministeriulu Taaffe n'a intreprinsu péna acuma in favorulu unei séu altei natiunalitati nimicu, ce nu s'ar poté aduce in consonantia cu constitutiunea existenta si totusi ce opozitiune mare intimpina din partea centralistiloru. Lupt'a popóreloru intre olbala si a popóreloru cu guvernulu nu mai este o lupta pentru principii, cáci nici-unii nu cutéza o combate pe fația ide'a egalei indreptatiri, ci ea este o lupta pentru putere. Centralistii nemti sustienu, cá ei sunt cei mai tari si de aceea respingut'ari-ke compromissu, ori-ke coalitiune cu autonomistii unguri, in sperantia, cá peste puçinu 'i voru tranti carasi si voru ajunge din nou numai ei singuri la guvernulu.

Politic'a germana centralista se contrariéza inse in multe puncte cu politic'a dinastica austriaca. Nu

e in interessulu dinastiei cá elementulu germanu se devina prea puternicu in statu, ea doresce dincontra cá elementulu slavu se tiena cumpen'a celui germanu. Spre a intielege de ce e asia ajunge a face amintire de Germani'a vecina. De alta parte interessulu Austriei pretinde cá tóte popórele ei se fia cátu mai multiamite.

Politic'a care tinde a ecuilbrá puterea celoru doue elemente mari in statu si alu consolidá prin impacarea natiunalitatiloru, este astadi politic'a conducétóre a guvernului austriacu. Fiindu-cá s'au facutu inse prea multe erori in trecutu, program'a comitelui Taaffe se pôte esecutá numai cu incetulu si cu mare bagare de séma. Numai pentru cá se nu dé prea mare nutrementu agitatiuniloru centraliste, comitele Taaffe a chiamatu la ministeriu cátiva amplotiati inalti germani fara culóre espressa politica si pe unu autonomistu polonu moderatu.

Centralistii nemti se temu de urmarile actiunei precaute si sistematice a comitelui Taaffe si de aceea striga in gur'a mare, cá unitatea imperiului este periclitata de cátra federalismu, si cá guvernulu actualu ar' avé tendintie reactionare, cari ar' duce la slavizarea monarchiei. Strigarile loru s'au auditu si dincóce de Lait'a si Maghiarii isi punu cu ingrigire intrebarea, cá óre ce influentia ar' poté avé asupra Ungariei o schimbare radicala a sistemului in Austri'a.

E claru, cá déca se va realizá in Austri'a principiulu de egala indreptatire, acést'a nu pôte remané fara efectu asupra Ungariei. Au totu dreptulu prin urmare Maghiarii a se teme, cá déca Cehii voru deveni tari si mari in Boemi'a, ei potu intr'o di reclamá si pentru fratii loru slovaci din Ungari'a egal'a indreptatire. Sub asemeni impregiurari auspiciile maghiarisarei ar' deveni fôrte rele.

Asiadér' in casulu memoratu pôte cá le-ar' fi ajutatulu cu ceva Slovaciloru din Ungari'a si pôte si Serbiloru. Ce potemu asteptá inse noi Romanii din Transilvani'a si Ungari'a dela schimbarea sistemului in Austri'a, potemu sperá óre, cá aceea va contribui si la imbunatatirea sórtei năstre si sub ce conditiuni? Cu cestiunea acést'a, care si-o voru fi pus'o multi din cetitorii nostri, ne vomu ocupá in altu numeru.

Cronic'a evenimenteloru politice.

Dimensiuniile totu mai mari ce le ia emigratiunea in Ungari'a au pusu pe ganduri si pe cei din Budapest'a. „Pester Journal“ scrie intre altele: „Ceea, ce gonesce pe poporu din tíera, sunt giurstarile destrabalate nationalu-economice, administrative si politice. Ungari'a de unu siru de ani incóce pretinde totu mai multu dela cetatianiísei, darile sunt prea mari si se esecuta cu-o strictétia nemilósa ba cu crudelitate. Tieranulu si miculu burgesu isi vede averea secuestrata in modu nemilosu de cátra esecutorii de dare. Perceptoratele comunica cu poporulu cá nescce poteri inimice. Statulu a devenitu aci nu aperiatorulu, ci asupritoriulu si persecutorulu poporului. De multe ori se cetescu prin diuarie faptele revoltátóre ale acestoru lipitori, dér' cele mai multe remanu necunoscute publiculu celui mare. Mergeti, numai in provincia si ascultati ce spunu persóne onorabile si veti intielege, de ce trebuie se péra in poporulu nostru iubirea si devotamentulu cátra patria.“

„Egyetértés“ vorbindu totu la capitulu acest'a dice, cá sistemulu, ce se observa urcandu-se totu mai multu dările in comissiunile pentru tacsarea impositelor, nimicesce flórea societatií. De ani incóce tóta tíer'a se plange de acést'a calamitate, dér' guvernulu e surdu la tóte. Darea pe cástigu si darile, ce cadu in categori'a acést'a, au fostu preliminaru si tacsate la 1875 cu 22¹/₂ mili-

óne; acuma dupa cinci ani aceleasi imposite s'au urcatu la 35 milióne. Si totusi de atunci cástigulu si facultatea de a cástiga nu s'a maritu; din contra multe mii de locuitori muncitori au parasitu tíer'a.“ —

Corespondentulu din Agrámu alu diarului „Politik“, vorbindu despre hotarirea ce a luat'o diet'a croata in afacerea privitória la cursulu pentru limb'a maghiara, instituitu de cátra ministrulu de finance unguerescu Szapáry in capital'a Croatiei, esclama, cá maioritatea dietei a sanctionatu maghiarisarea Croatiei. Autonomi'a croata si pactulu ungaro-croatu, dice elu, s'a calcatu prin aceea, cá ministrulu Szapáry se crede indreptatitu a infintiá cursuru dupa propri'a lui chibzuiéla, cu tóte, cá instructiunea publica se numera intre afacerile autonóme. „Se-o spunemu curatu, acestu cursu nu este decátu o pregatire pentru introducerea limbei maghiare in oficiile financiare, dupa care va urmá o inundare a Croatiei cu amplotiati maghiari. Déca ne gandimu, cá limb'a maghiara oficiala la directiunea postelor si telegrafelor si la comand'a honvediloru croati este introdusa in parte, ear' la drumurile de feru deja de totu, cá chiaru la camerele comerciale sosescu hartiile totu in limb'a maghiara si déca in fine consideramu nisuintiele Maghiariloru, declararile ministrului de finance perdu tóta valórea loru. Ce se atinge de asigurarea ministrului, cá nu se va face presiune si cá necunóscerea limbei maghiare nu va fi o piedeca la inaintarea amplotiiloru, apoi acést'a asigurare este mai bine ilustrata prin aceea, cá in anulu acést'a numai acei amplotiati ai directiunei financiare au primitu ajutóre si remuneratiuni, cari s'au inserisu la cursulu de limb'a maghiara, pre candu coilalti, fara considerare, déca au meritatu séu nu, n'au capetatu nimicu. Astfelu au argumentatu deputatii, cari au cerutu inchiderea neamenata a cursulu de limb'a maghiara.“

Este caracteristica temerea ce o au Croatii de urmarile ce le pôte avé chiaru si numai studearea de bunavoie a limbei maghiare de cátra functiunarii dela finance. Déca si la atáta Croatii se opunu si o parte mare a loru nemultiamiti cu votulu prea moderatu alu dietei striga, cá Croati'a e in periculu de a se maghiarisa, apoi se nu avemu dreptu noi Romanii a ne plange de tendintiele de maghiarisare, candu vedemu, cá ni se impune limb'a maghiara si in scólele poporale?

Reconstruirea ministeriului cislaitanu nelinistescce multu pe cei dela „Pester Lloyd“. Acestu diariu o spune pe fația, cá numirea nouiloru ministri austriaci a facutu in Budapest'a cea mai rea impresiune, si cá acést'a nu se mai pôte privi numai de-o afacere interióra a Cislaitaniei, din cauza, cá in fapta acolo se petrece o schimbare fundamentala a sistemului si se nasce intrebarea, déca nu cumva prin acést'a se alteréza si bas'a, pe care stau relatiunile Ungariei cu Austri'a, pe care stá Austri'a in sasi? Ce garantia de stabilitate oferu successorii centralistiloru nemti? . . .

„Ce se asteptamu — continua „P. L.“ — dela aceste elemente necalculabile, dintre cari o parte, déca se nasce vr'o cértá intre monarchia si Serbi'a, tiene cu Serbií, pre candu alta parte cere o aliantia cu Françi'a, cere stabilirea unei legaturi mai strinse cu Slovacií din Ungari'a si-o proclama cá o pretensiune fôrte naturala, pre candu cealta parte semte cea mai mare placere de a-si bate jocu de tóte libertatile constitutiunale?“

Fóia pestana denuntia pe Cehi si pe Poloni — la Germani'a si la amicii libertatii. Tactic'a acést'a e vechia, Ungurii s'au sciutu folosi péna acuma de ea cu mare successu in contra Slaviloru si Romaniloru, dér' vorb'a Romanului, tóte numai péna la o vreme. Situatiunea dela 1871 incóce s'a schimbatu fôrte. Principelui Bismarek nu-i mai dá man'a a face presiune la Vien'a in favorulu cen-

tralistiloru némtio-maghiari, alu carora sistemu de guvernare esclusivisticu a facutu unu cumplitu fiasco in ultimulu dieceni. Bismarck are prea mare interessu de a sustiené intimele relatiuni cu Austria, decâtu cá se mai risce o turburare a loru prin vr'unu amestecu, apoi elu scie fórté bine, cá Slavii din monarchia mai multu de aceea nu potú simpathisá cu Germania, pentru cá acést'a péna acuma s'a aratatu ostila fačia de aspiratiunile loru de egala indreptatire si eara nu ia potutu remané necunoscutu cancelariului germanu, cá Maghiarii numai de aceea se arata in afara amicabili fačia de Germania, pentru cá spera, cá guvernulu germanu va spriginí si in viitoriu egomoni'a loru. Dupa cumu stau astadi lucrurile, ni-se pare, cá Bismarck va preferi mai bine a-si atrage puçinu disgratiá suprematistiloru cis- si transilaitani, decâtu a-se stricá cu curtea austriaca.

Incátu privesce a dóu'a imputare, cá nationalitatele slave ar' fi inimice libertatiloru constitutiunale, apoi acést'a se esplica forte usioru, déca ne aducemu aminte, cá Maghiarii si pe noi Romanii ne tractéza cá pe unu elementu contrariu libertatiloru publice si pentru ce óre? Pentru cá nu intielegemu libertatea asia, cá Ungurulu se 'si ié totu ear' nóue se nu ne lase nimicu!?

Luptele nationale din Boemi'a sunt de unu mare interessu pentru noi din cauza, cá acolo sunt in jocu acele principii, pentru a carora realizare luptamu si noi. Prin urmare nu potemu se nu luamu notiia de totu ce se petrece acolo mai importantu. Cetitorii nostri sciu, cá dietei boeme, care s'a deschisu impreuna cu celelalte 16 diete provinciale din Austria inainte cu vreo 3 septemani, i s'a fostu prezentatu din partea guvernului unu proiectu pentru modificarea legéi electorale. Scopulu acestui proiectu a fostu de a schimbá sistemulu representativu privitoriu la marii proprietari in favorulu Cehiloru.

Este cunoscutu, cá Germanii din Boemi'a, desi sunt in minoritate in tíera, au maioritata in dieta, multiamita acelu sistemu de reprezentare artificiosu nedreptu. Erá naturalu, cá Cehii se pretinda o modificare in sensulu egalei indreptatiri. Maioritata centralista a dietei inse nici n'a voitu se intre in discussiunea proiectului de reforma si l'a respinsu trecédu peste elu la ordinea dilei. Prin acést'a s'a doveditu, cá Nemtii boemi in fapta nu voiescu impacarea cu Cehii. Dr. Rieger a aratatu nedreptatea ce caracteriséza procederea centralistiloru. Se vorbea cá, in urm'a atitudinei respingétoare a maioritatii, diéta va fi dissolvata, acést'a nu s'a intemplatu péna acuma, dér' negresitu, cá portarea d-loru Herbst si consógi a contribuitu multu, cá guvernulu se intre in contactu mai strinsu cu autonomistii.

O alta cestiune fórté importanta, de care se ocupa diéta boema, este cestiunea dreptulu de limba. Cunoscut'a ordonantia ministeriala, privitoare la intrebuintiarea egala a limbilor patriei in oficie, a datu ansa la o multime de proteste si de petitiuni germane, cari aveau de scopu a demonstrá nemultiamirea si ingrigirea, de care este cuprinsu poporulu germanu din caus'a acelei ordonantie. In urm'a acést'a diéta a alesu o comisiune spre a se consultá si a raportá asupra ordonantie. Minoritatea ceha a comisiunii a facutu unu raportu separatu, prin care a luat in apearare mesurile guvernului.

Raportulu minoritatii arata legalitatea ordonantie ministeriale, care se baséza pe art. XIX alu constitutiunii. Guvernulu, dice, a fostu indreptatitu a face unu asemenea pasu. Directoriile sunt pentru poporu, nu poporulu pentru directorii. Pe acést'a axioma se baséza ordonantia ministeriala. Statulu are dreptu a cere calificatiunea necesara dela functionarii sei. Este necesariu, cá in Boemi'a toti functionarii statului se cunósca a m e n d ó u e limbale patriei. Statulu nu póte se lase din vedere scopuri mai inalte din caus'a netolerantiei séu a indolentiei unuia séu altuia. Ingrigirea in districtele germane e dér' nefundata. Raportulu, propune cá diéta se tréca peste petitiunile nemtiesci la ordinea dilei.

„Politik“ vorbindu despre reconstruirea ministeriului Taaffe, o saluta cá pe unu pasu facutu spre mai bine. Ce e dreptu postulatelor parlamentarismului nu s'a facutu destulu, cáci numai unu singuru reprezentantu alu maioritatii autonomiste s'a chiamatu in cabinetu. Dr. Dunaiovski, noulu ministru de finance, este unulu din cei mai moderati membri ai dreptei, dér' in comitetulu de 15 a lucratu cu zelu

pentru coalitiunea tuturor deputatiloru din drépt'a (Poloni, Cehi s. a.) si-a cástigatu prin urmare dreptulu de a fi consideratu cá unu membru de frunte alu maioritatii parlamentare. Carier'a s'a parlamentara in Reichsrath si-a inceput'o Dunaiovski abia la 1873, elu a pasitu cá unu homo novus pe terenulu constitutiunii si a declarat indatá in prim'a s'a cuventare in Novembre 1873, cá acuma se tractéza de aceea, cá acestu terenu s'e fia acomodatu cátu mai multu trebuintiloru autonóme ale tieriloru.

„Acést'a politica se numesce acuma politica de utilitate. Momentulu de fačia se pare inse a nu fi favorabilu principiloru fundamentale. Timpulu se predomina acuma de o noua generatiune, care nu mai are acea taria si putere a convingerei, ce se intiparise nestersu in caractere alese inainte de 1848 in fačia absolutismului oficialu, cari s'au documentatu atátu de stralucitu in primulú parlamentu si sunt si pentru viitoriu ancor'a cea sigura a politice. Pentru momentu este la ordinea dilei compromissulu, impacarea partideloru, imblandirea contrastelor si intr'unu asemenea momentu ómeni cá Dunaiovski sunt chiamati a desvoltá o activitate folositoria.“

Despre ceilalti trei ministri br. Streit, Kremer-Auenrode si comite Welsersheimb, spera „Politik“, cá nu numai calitatea loru de amploiatu ai statului a contribuitu la numirea loru, ci cá voru fi consentitu neconditionatu la programulu comitelui Taaffe. Asia se presenta cabinetulu reorganizatu cá unu ministeriu coalisatu de autonomisti si amploiatu germani. „Politik“ mai crede, cá functionarii statului nu voru observá acea atitudine ostila fačia de ministeriu, la care 'i provóca opozitiunea centralista. Noulu ministeriu isi va implini misiunea, déca va rumpe preponderantia neindreptatita a partidei centraliste in tóte ramurile administratiunii si déca va resturná prejudetiele, dupa cari numai partid'a centralista ar' fi capabila a sustiené statulu. Acést'a este ce autonomistii sunt in dreptu a asteptá dela ministeriulu actualu.

Fóia oficiósa „Prov. Corr.“ din Berlinu scrie cu privire la rezultatulu conferintiei: „Opiniunea publica din Europ'a nu póte considerá de cátu cu satisfactiune intielegerea Puteriloru stabilita intr'unu modu atátu de eficace in conferintia dela Berlinu ca o proba despre simtiemintele pacifice, care predomnescu in genere in consiliile guvernelor. Sarcin'a conferintiei erá numai de a exercitá o influentia morala asupra statelor ale caroru interesse trebuiau impacate in cestiunea actuala. Inse nu ne putemu asteptá, cá unulu din aceste dóne state se nesocotésca greutatea otaririi unui tribunalu arbitralu atátu de insemnatu, cá aceia, care resulta din intrunirea mariloru poteri ale Europei.“

Diú'a de 30 Iuniu a. c. a fostu o dí fatala pentru Iesuitii din Francia. In poterea decretelor dela 29 Martiu guvernulu le-a datu unu terminu péna alaltaeri cá congregatiunile loru s'e se dissolve si Iesuitii se parasésca Francia. Ei inse s'au decisu a nu cede decâtu numai fortiei si s'au inchisu in chillele loru, de unde in adeveru au trebuitu se-i scótiá cu forti'a. In demanétia dilei de 30 Iuniu comissarii guvernului acompaniati de agenti politienesci si de lacatusi s'au dusu la conventulu Iesutiloru din Paris (Rue de Sèvres), unde aflara tóte chillele inchise, asia cá au trebuitu se sparga usile cá se póta intrá. In intru aflara pe fiecare dintre Iesuitii in genunchiu cufundatu in rogatiuni. Péna nu-i luara comissarii de mana nu voieau s'e se misce din locu. In conventu se adunaseru mai multi senatori clericali, cari petrecura pe Iesuitii in modu demonstrativu imbarbatandu pe multime cá se strige „Se traiésca Iesuitii!“ La strigatele aceste respundeá masele cu „Se traiésca Republic'a!“ In ultim'a chilia comissarii aflara pe unu Iesuitu betranu de 80 de ani Pater Hus, care candu se sparse usi'a strigá: „violati domiciliulu si me arestati!“ Acést'a a fostu acompaniatu de doi senatori. Esindu afara Pater Hus dise: „am traitu destulu, ve iertu la toti si ve binecventu!“ Afara de politisti mai toti cei de fačia ingenuchiara si primira binecventarea lui.

Iesuitii au fostu isgoniti nu numai din Parisu, ci din tóta Francia totu in aceea di. Pretutindenii Iesuitii au sciutu se intrebuintieze totu posibilulu spre a aratá, cá ei sunt nescce victime nenorocite ale fortiei brute si spre a escitá astfelu simpathia maseiloru. Diuarele antirepublicane aduseru tóte articlii fulminanti in contra guvernului, numindu procederea lui o „crima si unu „a-

tentatu“, comisu de cátra unu „comitetu revolutiunariu“, care se tituléza „ministeriu“ s. a.

In fine dupa doi ani Bulgarii paru a fi decisu a procede la derimarea fortaretielor. Se scrie, cá guvernulu Bulgaru a facutu cunoscutu la Vien'a in modu oficialu, cá se va incepe neamenatu cu darimarea fortaretielor, afara de acele forturi, cari sunt neaperate, cá Magazinuri pentru pastrarea materialului militar. Materialulu care va resultá din darimare se va pune la dispositiunea municipiloru respective. Este timpulu, cá s'e se esecute odata si acestu punctu alu tractatului dela Berlinu privitoriu la darimarea fortaretielor, care este si in interessulu Romaniei.

Delegatii ligebaneses dela Constantinopole au tramisu prin telegrafu poteriloru urmátorea petitiune: „In momentulu, candu o conferintia este asupra punctului de a se aduná spre a essaminá cestiunea rectificarei frontarielor turco-eline, poporulu albanesu crede, cá trebuie se esprime cu umilintia vederile si aspiratiunile sale cátra ilustr'a adunare. Respectamu drepturile celorlalte si nu ceremu in schimb de cátu respectarea proprietatiloru nóstre drepturi. Suntemu departe de a voi se intretienemu proiecte in daun'a veciniloru nostri, si ceremu numai, cá vecinii nostri se renuntie la nisce intreprinderi ambióse contra nóstra. Inainte de congressulu dela Berlinu amu declarat nejustificabile pretensiunile anexioniste ale Greciei. Repetamu astadi aceea si declaratiunea.“

„Protestamu contra ori carei desmembrari a scumpei nóstre tieri. Perderea unoru positiuni asiá de strinsu legate cu esistentia nóstra nationala cá Janina, Art'a si Prevesa n'ar' fi nimicu mai puçinu pentru noi de cátu o sentintia de mórté. Mai bine de cátu s'e ne supunemu vomu murí cu femeile si copii nostri. Poporulu albanesu este hotaritu a se sculá, cá unu singuru omu contra instrainarii celei mai mici particele din pamentulu seu naturalu. Europ'a e prea echitabila spre a nesocoti drepturile nóstre. Facemu apelu la sentimentele de justitia, si 'i lasamu grig'ia de a ne crutiá de marile calamitati, cu cari ne amenintia pretentiunile ecorbitante ale Greciei. Barbatii imperiali sciu la ce scopu tindu aceste pretensiuni cu tóte miile de deghizari, sub cari sunt dissimulate.“

Specule cu protectiunea straina in Romania.

„Telegrafulu“ din Bucuresci ne dá câteva esemplu despre specul'a cu protectiunea straina, ce se face in Romania. „E destulu, dice, cá unu strainu se cada la sorti in armata, séu se fia inscrisu la garda, pentru cá indatá se alerge la unu consulu spre a luá unu actu de protectiune. De multe ori se face acést'a chiaru de unii Romani denaturati; sunt consuli in Romania, cari traiescu numai din venitul dela asemeni acte, intre acesti'a se deosibescu mai cu séma unii din consulii greci si turci.“

„Dilele acestea, dupa cumu spune „Stéu'a Dobrogei“, 40 lipoveni din Tulceau s'au pusu sub protectiunea turcesca. Nu a fostu inse destulu atát'a, desi ori ce cultu este liberu in tíera nóstra; ei au fostu sfatuiti se parasésca locul, unde s'au nascutu, ei si parintii loru, spre a se duce in interiorulu Turciei. Si acést'a pentru ce? Fórté lesne de intielesu: pentru specula. Dupa ce li s'au procuratu paspórté cu nisce taxe essagerate, dupa ce li s'au mai luat tacse si pentru vis'a paspórtelor, apoi consululu turcu, sub pretextu de plata pentru transportu, le-a pretinsu si incassatu câte 12 franci, de fiecare sufietu pentru caletoria, pe candu in realitate a platitu agentiei vapóreloru numai câte 5 franci. Numai din specul'a transportului deci, dela 180 suflete, consululu turcescu a cástigatu 1260 franci.“

„Altu-fáptu. Mai multi evrei din Botosani s'au declara supusi eleni la recrutatie; inse, ne presertandu acte in regula, ei sunt inolati. Comunitatea in acelu orasiu alérga, cheltuesce bani chiaru din cass'a comunitatii si tréba se face. Domnulu agentu alu Greciei din Bucuresci tramite o adresa ministerului nostru de esterne, cá Sin Boroh Moise Aron, macelaru, Sin Haim Balanu Itzicu, Sin Avramu Itzicu Aba Mendel, Sin Riven Aria, Itzicu baiatulu lui Marcu Mazil si Ghersin Rodstein, recrutati pentru armat'a romana, ar' fi supusi eleni, de feliu din Cephaloni'a, si cere scutirea loru. D. ministru de esterne face o alta adresa a d-lui ministru de resbelu, prin care 'i comunica cererea agentului elenu si ilu róga a luá mesuri d'a se eliberá cei 6 israeliti. Acést'a se si face, cu tóte, cá ei din mosi stramosi n'au vediatu niciodata Cephaloni'a si n'au fostu unu momentu supusi eleni.“

— Să nu se credia, că noi regretam această procedură atâta a lipovenilor cât și a evreilor. Potu să se grecăsca sau turcăsca toți strainii. Ba, deca ne ar' parasî, ne ar' îndatoră și mai multu. Ne revoltam înse în contra speculei, ce se face cu această cestiune, care merge pînă a atrage chiaru pe romani în mrejele sale. Pentru aceea am dorî, că ministeriulu de esterne să fie mai scrupulos în cercetarea titlurilor, căci se pôte întimplă, că romani nascuti aici în țiera, eget beget, fara se scie unu cuventu strainu și fara se fi trecut graniti'a, consulatele straine se 'i nasca în Cephalonî'a și în alte parti."

Dela sinódele eparchiali romane gr. or.

(Urmare.)

Sinodulu iea la cunoscintia conspectulu relativu la fundatiunile bisericesci și raportulu despre ajutore impartite de consistoriu mai multor comune bisericesci și scolare. Fiindu că senatulu fundatiunei Jigaiene din Orade'a-mae n'a asternutu înca ratiociniula pe anulu 1878/9 spre revisiune, sinodulu îndruméza pe consistoriu, că se soliciteze substernerea acestor ratiocinîe și apoi dimpreuna cu raportulu de revisiune se le prezenteze sinodului din anulu viitoriu. În ceea ce privește restanti'a din contributiunea de 1 cruceriu aruncata pe credintiosi sinodulu decide, că acést'a s'o platésca comunele bisericesci, remanendu, că sum'a platita din casele loru să se escontenteze din budgetulu cultului. În fine, în privinti'a restantiilor din tacs'a de 50 cruceri dela cununii, sinodulu îndruméza pe consistoriu, că se provóce cu tóta stricteti'a oficiile protopresbiterale la implinirea esacta a decisului sinodulu Nr. 139/1879 și a ordinatiuni-consistoriali esmisse în această cauza.

În siedinti'a a IV-a ținuta în 30 Aprilie înainte de améidiu se puse la ordine dupa rezolvarea agendelor curente raportulu d-lui Nicolae Zigre relativu la hartiile metropolitane din 22 Aprilie, 24 și 26 Aprilie a. c. Nr. 74, prin cari se comunica rezultatulu misiunii d-lui Vincentiu Babesiu și raportulu acestuia despre incredintiarea, ce a avut de a-se pune în contielegere cu congressulu serbesc din Carlovitiu în privinti'a agendelor delegatiunale, cari privescu regularea unor cestiuni remase pendenti dupa despartirea ierarhica între serbi și romani și a caror regulare s'a fostu întetit prin conclusele sinódelor eparchiali din Aradu din 14 Aprilie st. v. 1879 Nr. 109 și din Caransiebesiu în 16 Aprilie 1879 Nr. 66. — În legatura cu acestu raportu presedintele prezenteza sinodului o telegrama primita dela biroulu sinodului din Caransiebesiu, prin care se comunica conclusulu luat de acestu sinodu în privinti'a raportului d-lui Vincentiu Babesiu.

La propunerea comisiunii și în urm'a unor explicari speciali date de d. V. Babesiu sinodulu emunzia în unanimitate urmatóarele: 1) Se votéza recunoscintia lui Vincentiu Babesiu pentru zelulu și fatigie, ce a dezvoltatu în misiunea și activitatea s'a; 2) Se-se róge Episcopulu-presedinte se intervină în numele acestui sinodu cu întetire la înaltulu ministeriu regescu, că cu ocasiunea tractarii și supunerii spre înalta aprobare a actelor congresului serbesc cestiunea terminului pentru înșinuarile de despartire dela o ierarhia la alt'a, se nu fia considerata că decisa prin unilateralulu concludusu alu delegatiunii serbesci din 1874, ci acestu terminu se-se considere de deschis, pînă candu împreuna cu delegatiunea romana nu se va pune și publică o di anumita că terminu precisivu; 3) Delegatiunea romana prin Esc. S'a Metropolitanulu se fia avisata, că dupa declaratiunea congresului serbesc în privinti'a monastirilor, este la timp si de urgentia, că se se mediulócésca pe calea s'a delegarea tribunalului din Budapesta și pentru cestiunea monastirilor și preste totu a tuturor cestiunilor controversate din actulu de despartire ierarhica; 4) spesele activitatii lui Vincentiu Babesiu în Sibiu și a misiunii sale în această cauza se incuviintiéza a-se complaná proportionalmente din fondulu de pensiune invetiatorescu, și 5) Pentru casulu, deca congresulu serbesc nu s'ar' intruni nici pe la finea anului curentu, atunci credintiosiloru nostri de prin comunele mestece, unde despartirea ierarhica a fostu încercata, înse n'a successu, le remane în voia libera a nu mai astepta, ci a cere, ca procesele lor de despartire se se încépa fara amanare.

Dupa acést'a se pune la ordine dilei raportulu comisiunii scolare asupr'a activitatii senatulu scolaru în decursulu anului 1879, prin care se constata, că acestu senatu si-a datu tóta silinti'a,

că se amelioreze salariile invetiatorilor; și a facutu toti passii necesari pentru că cu ocasiunea regularilor de posesiune, segregatiune, comasatiune etc. scólele se fia dotate cu pamenturi invetiatoresci, și se fia puse câtu se pôte de curéndu în posesiunea faptica a lor. Consistoriulu a luat dispozițiuni și pentru că se se introduce în scólele populare cultur'a albinelor și a vermilor de matasa. Sinodulu îndruméza pe consistoriu se introduce aceste ramuri de economia în modu obligatoriu și în institutul pedagogicu. Din datele statistice prezentate de consistoriulu din Aradu se constata, că în institutul pedagogicu în anulu scolaru 1879/80 s'au primitu în cursulu I 57 de elevi, în cursulu II 43, ér' în cursulu III 22, laolalta 122 de elevi; eleve preparandite au fostu în cursulu I 6, în cursulu II 2 în cursulu III 4, laolalta 12. În 304 de comune din circumscripțiunea consistoriului din Aradu sunt 378 de statii invetiatoresci, Numarul tuturor pruncilor obligati la scóla este: dela 6—12 ani 14419 copii și 12751 copile, laolalta 27,170, dela 12—15 ani băiati 7235, fete 6542, laolalta 13,777.

Au frecventatu scóla regulatu dela 6—12 ani copii 6159 copile 2417, laolalta 8576; dela 12—15 ani băiati 1179, fete 804 laolalta 1983; era neregulatu dela 6—12 ani copii 3167 copile 1733, laolalta 4900; era dela 12—15 ani băiati 615, fete 522, laolalta 1137. N'au frecventatu scóla de locu dia cei dela 6—12 ani 14,600 și dintre cei dela 12—15 ani 10,327.

(Va urmá.)

Academi'a Romana.

Insciintiare.

Dupa decisiunile luate de Academi'a romana, în sesiunile de pînă la anulu 1880, concursurile propuse de Academia sunt cele urmatóre:

1. Premiulu Statului Heliade-Radulescu de 5000 lei se va decerne, în cursulu sesiunii generale din Martiu-Aprilie 1881, cartii literare în limb'a romanésca, care se va judecă mai meritorie printre cele publicate de la 1 Ianuariu pînă la 31 Decembre 1880.

2. Premiulu Statului Lazaru de 5000 lei se va decerne, în cursulu sesiunii generale din Martiu-Aprilie 1881, cartii sciintifice în limba romanésca, care se va judecă mai meritoria printre cele publicate de la 1 Ianuariu pînă la 31 Decembre 1880.

NB. La acestu concursu se potu prezenta și inventiunile sciintifice facute de Romani.

3. Marele premiu Nasturelu Herascu din seri'a B, în suma de 12,000 lei se va decerne, în cursulu sesiunii generale din Martiu-Aprilie 1881, unei cărți scrise în limb'a romanésca, cu continutu de orice natura, care se va judecă mai meritoria printre cele publicate de la 16 Augustu 1876 pînă la 31 Decembre 1880.

NB. Concurenti la cele trei premii sus-mentionate, voru bine-voi a tramite la cancelari'a Academiei romane, în Bucuresci, palatulu universitatii, operele lor, cari voru fi în conditiunile de timp mai sus mentionate, în câte 12 exemplare, pînă la 31 Decembre 1880.

4. Premiulu asociatiunii Craiovene pentru dezvoltarea invetiamentulu publicu, în suma de lei 1500, se va decerne, în sesiunea generala din primavér'a anului 1883, celei mai bune cărți didactice în limb'a romana, din câte se voru fi tiparitu cu incepere de la 1 Iuliu 1879 pînă la 31 Decembre 1882. Acést'a data este si termenulu estremu alu depunerii la cancelari'a Academiei, în 12 esemplare, a cartilor propuse pentru concursu.

5. Cea mai buna traductiune în limb'a romana din Plinius Caecilius Secundus lib. VII, 1—25 se va premiá cu premiulu Zappa.

Manuscrisele se voru depune la cancelari'a Academiei pînă la 1 Septembrie 1880 spre a fi judecate în sesiunea generala din prima-vér'a anului viitoriu.

Concurentulu, care va fi premiatu, va fi insarcinatu se faca traductiunea autorului întregu, pe pretiu de 120 lei pentru 20 pagini din editiunea stereotipa a lui T a u c h n i t z.

6. Premiulu Nasturelu, seri'a A, de lei 5000, se va decerne în sesiunea generala din primavér'a anului 1881, celei mai bune disertatiuni în limba romana, asupr'a urmatórilor subiectu:

„Sufixulu lichidu (l, r) și sufixulu guturalu (k, g) în limb'a romana.“

„Programa:

Disertatiunea completa va coprinde:

„1. O scurta introducere asupr'a sufixelor lichide și guturale în limbele a r i o - e u r o p e a n e.

„2. Unu studiu specialu asupr'a lor în limb'a romana, dupa cele trei dialecte: d a c o - r o m a n u, macedo-romanu și istrianu, aretandu între altele:

„a) Diferentiarea sufixulu lichidu l și r precum și a celui guturalu k și g;

„b) Trecerea lor ulterioara în sufixuri palatali, nasali și altele;

„c) Rolulu tuturor acestora în nume și în verbi;

„d) Proveninti'a lor la Romani din latin'a, din antero-mana, și din alte limbi.“

Întinderea operatului va fi minimum de 20 cóle tipariu formatu 8 ordinariu, litere c i c e r o. Termenulu presentarei manuscriselor la concursu va fi 1 Septembrie 1880.

(Va urmá.)

Impartirea ofrandelor pentru inundati.

(Urmare.)

XXXIV.

Processu verbalu încheiatu în comun'a *Mihaleni* la 19 Aprilie (1 Main) 1880 în presentia d-lor delegati ai comitetului instituitu în Brasiovu pentru Romanii inundati, Nicolae T. Ciurcu și Dr. Aurel Muresianu a primariului George Mateiu, a juratilor Avramu Mateiu și Iosifu Mateiu din comun'a vecina Sdraptiu și a notariului cercualu Onitiu din Mihaleni.

Domnii delegati ai comitetului din Brasiovu convingéndu-se la faci'a locului despre daunele cauzate prin esundarea Crisiului Albu locuitorilor din comun'a *Sdraptiu* le-au impartitu urmatóarele ajutore:

Lui Avramu Mateiu, Sofia Doganu, Nicolae Mateiu a lui Solomonu; Florinc'a Tomutia, George Mateiu a lui Iosiu, Avramu Hurde, Pavelu Mateiu, Iuonu Boticiu și Nicolae Mateiu I. Costénu li s'au datu câte 5 fl. v. a. (45 fl.) Lui Oftanu, Ruda Avramu Ruda și Avramu Mateiu li s'au datu câte 3 fl. v. a. (9 fl.)

Iuonu Boticiu și Nicolae Mateiu a lui Solomonu fiindu de faci'a li s'au datu banii în mana, eara pentru ceilalti s'a predatu sum'a de 44 fl. v. a. d-lui Stefanu Albu professoru din Bradu, în presentia parochului și primariului din comun'a Sdraptiu spre a înmaná daunatiloru susu numiti înca în cursulu dilei de astadi ajutorele ce li se cuvina.

În fine s'a mai datu lui Nicolae Iancu și Florinca Bradianu, cari remasera afara la impartiel'a din Mihaleni câte 2 fl. v. a. (4 fl.)

În totalu s'au impartitu sum'a de 58 fl. v. a.

Cu acést'a încheiandu-se processulu-verbalu spre adeverire urméza subscrierile.

Ioachim Comsia (L. S.) A. Onitiu not. în parochu. Mihaleni.

Iosifu Mateiu, juratu.

George Mateiu primariu și Avramu Mateiu juratu subscrisi prin I. Comsia.

(Va urmá.)

Din memoriile lui I. Heliade R.

Georgiu Lazaru.

(Urmare.)

Acolo la Oboru me duceam mai în tóte dilele dimpreuna cu Daniel Thomescu spre a'lu vedé și a' aduce câte ceva din câte ne rugá se' aducemu. Scrise într'acestea fratiloru sei din Avrigu se via sè 'lu védia. Acéstia venira și afara pe fratele lor în acea casciora séu coliba*) și în acea stare mai de agonia. De acolo ilu ardicara, și de acolo petrecéndu'lu ilu vediaru pentru ultima óra; de acolo ne binecuvanta și ne lassa dreptu testamentu a continuá ceea ce elu a inceputu. Fratii lui ilu dusera la Avrigu, în loculu natalu și în cas'a paterna și acolo peste curéndu și muri celu de eterna și pietósa memoria **Georgiu Lazaru**.

Căletorule romanu, candu treci dela Brasiovu la Sibiu în satulu Avrigu, în man'a drépta d'allaturea drumului este o biserică. Acolo e mormentulu lui Georgiu Lazaru. O cruce

*) Era si o via lunga acea casciora. Rugaiu mai tardiu pe tata meu a o cumperá, fiindu de vendiare. Aceasta fu singur'a mea mostenire dela tata meu; pe lunga aceasta mai cumperaiu loculu cu cascior'a aceea, și acolo mai tardiu facu casele mele de locuintia, acolo typographyia, a căreia misiune nu fu de câtu spre a continuá cele începute de Lazaru executandu testamentulu lui. În aceste case si gradina se concepura tóte câte s'au facutu pînă la 1848. De acolo în fine esi proclamati'a séu constitutia din acelu anu. — Case înse, typographyia, bibliotheca, Omernu, Erodotu, Dante, Molière, Byron, colectiuni întregi de Curierulu Romanu și celu de ambe sxe, unde se pôte vedea historia și progresulu limbei nationalitatii dela 1820 încóce, tóte fura depradate de Muscali, și de omenii politiei romane si ordinei legale. Dupa diece ani de emigratia nimicu numai aflaiu de câtu nesce ruine si eu cu cinci copii n'am unde a'mi plecă capulu impilatu sub mii de calomii. Fia spre etern'a onóre a Romaniloru, și a Guvernelor succeseve dela 1848 încóce.

alba de marmura este frumosul lui monumentu de martyru, demnu de barbatulu ce a sciutu suferi cu patientia. Seruta acea cruce si vei citi pe dens'a urmatorea inscriptia :

**Cititorule, ce esci am fost.
Ce sunt vei fi;
Gătesce-te dér'.**

Georgiu Lazaru.

Bela inscriptia si adeveru eternu. E vechia antischisma aceea veritate exprimata prin vocea ce ese din mormentu. Celu ce a pus'o pe crucea lui Georgiu Lazaru, n'a inventat'o elu, ci a sciutu alege din tote câte s'au scrisu pe nor-minte. E demnu epitaphul acest'a de acela, pe care ómeii ilu prepará din junetie pentru Episcopu, si Dumnedieu, candu tote ajunsera degeneratia si amortire ilu predispu pentru regenerarea Romaniloru.

(Din Curierulu romanu anulu 1839 No. 64 si 66.)

C U V E N T A R E

a lui G. Lazaru la înscăunarea de Metropolitu a lui Dionisiu-Lupea.

„Pré sfintite stapané !

„Pré bine este cunoscuta Romaniloru slav'a si marirea Romániloru, stramosiloru nostri; apoi încátu este pentru stralucirea sciintieloru si a maiestriloru in vremea acelora, lasa istoriele, dér' marturiseasca marturi'a invederata, insusi stilpii podului marelui Trajanu din albia Dunarii, precum si temeliele Turnului Severinului, cari péna in diu'a de astadi se afla in fapta, si cari in chipu de chrysove nemincinóse ne marturisescu dreptulu ce avemu in stapinirea pamentului stramosiescu*) desteptandu-ne a urmá si noi stramosiloru nostri, cá necurmatu se se proslaveasca sementi'a in veacuri si pré inaltulu schiptru imperatescu neincetatu se'i ardia foculu pe jertfelnicu, prefacéandu-se slav'a in mărrire, ear' nu in perire si stingere.**)

„Dér' órecandu s'ar' ardicá duhulu din tieren'a acelora si ar' privi peste stranepotii Marelui Cesaru. Slavitu Aurelie si Inaltulu iTrajanu, óre in diu'a de astadi mai cunósce-'i-ar? — Negresitu i-ar' cautá in palaturile cele mari imperatescu si 'i-ar' aflá in vizuinele si bordeiele cele próste si incenusiate; — 'i-ar' cautá in scaunulu stapinirii si i-ar' aflá sub jugulu robiei, i-ar' cautá proslaviti si luminati, si cum 'i-ar' aflá? Rupti, goli, amariti si asemenati dobitóceloru, de totu cadiuti in prapasti'a orbiei, bine gatiti spre slujb'a v r a j m a s i u l u i o m e n i r i i , r a p i t o r u l u c a s e i p a r i n t e s c i .

„Ajunga lacrimile patriei, ajunga jugulu robiei, vremea este de cându cu oftare astépta cadiut'a sementia cuviintósa isbavire***), tieren'a stramosiesca cu cuventu p r e t e n d e r i s e s c e a c u m u m a n t u i r e c a d i u t i l o r u s e i s t r a n e p o t i , i n a l t i a n d u ' t i b r a c i u l u p r é s f i n t i e i t a l e i n s u s i d e s a n g e l e p a r i n t e s c u m i d i u l o c i t o r u a c e l o r u s p r e m a n g a i a r e .

„Acést'a nu e de cátu o pronia Dumnediesca, care, facéandu-i se mai pe urma mila de acestu neamu cadiutu, a rumptu anii blastemului, si pria ardicarea dreptatiei pré Osfintiei Tale va se puia acumu stavila viscoliloru intunecului.

„Dreptu aceea obstea cu multiamita glasuesce: blagoslovita se'ti fia redicarea in scaunu cá si urmatoriloru spre pilda in veacuri nesocotite, binecuventata se 'ti fia Ocármuirea, si pastorésca Cárja a pré Osfintiei tale, inverdiésca, cá toiagulu lui Aaronu, cá se fia oglinda de intieptiune pastoresca nepotiloru si stranepotiloru omenirii, cá dupa mai multe sute si mii de ani jertfelniculu cu bucuria se'ti inoésca, cu cuventu falindu-se si cu povestirea istoriei stramosiloru din veacurile dinainte, precumu si noi insine cu caldura ne aducemu aminte de mosii si stramosii nostri, cari au facutu canduva bine neamului omenescu.

Eata dér' noi, stranepotii lui Romulus si umiliti fii duhovnicesei ai pré Osfintiei Tale iti binecuventamu scaunulu, pe care te-a inaltiatu Proni'a celui pré inaltu, cá se ne fia parinte si povetiitoru milostivu; iti binecuventamu toiagulu pastoriei, noue spre intarire si sporu, ear' pré Osfintiei Tale spre vecinica lauda si mangaiare; ca nu'ti voru fi cu noi ostenele inzadaru, pentru sciintiele nóstre sub ocármuirea pré Osfintiei tale voru dá pricina de ajunsu péna cátu si z i d u r i l e , s i c ó r n e l e p l u g u l u i ****) dupa mai multe sute si mii de ani voru marturisi intielépt'a pastoria a Pré osfintiei tale.

*) Cei cari astadi trecu de patrioti si nationalisti, sustienu, cá ar' fi neadeverate acele marturii si mii altele vrénda a ne prefaca in Daci, cá mai pe urma se ne prefaca in slavoni.

**) E cam obscura aceasta expressio, afara numai de nu se va luá cá unu jocu de vorbe, intelegendu cu slava o vorba straina slavona, ce din preuna cu altele si cu slovele chyricile si cu afecti'a órba cátra Slavi voru aduce p e r i r e s i s t i n g e r e .

***) Vatrice, profetice cnvinte pentiu anulu 1821. Thudoru le-a simtitu, si se sculá a strivi capulu Balaurului, dupa espressi'a proclamatiunei lui.

****) Pe acei timpi péna la Regulamentulu o r g a n i c u Mitropolitulu erá din dreptu primul membru si presidentu alu scóloru Ephoriei. Cu zidurile si córnele plugulu intielegea din sciintiele exacte, matematicile si mai

„Calca, pre sfintite parinte, nespaimentatu pre potec'a, care cu braciú voinicescu si cu duhu romanescu spre mai marea mirare a neamuriloru o ai desfundatu;*) fara sfiala intindetu pasulu spre descoperirea brasdei stramosiesci; aici frie'a n'are locu, sfial'a zace mórtá calcata la pamentu: Proni'a lucréza, si noi toti cu bucurie iti u r m á m u .“

(Va urmá.)

Nr. 120 ex. 1880.

ANUNCIU.

In virtutea §-lui 21 din statutele asociatiunei transilvane si conformu conclusului adunarei generali din anulu trecut, aceeași pentru anulu curentu de convóca prin acést'a in orasiulu **Turd'a** pe diu'a de 7 Augustu st. n. 1880.

Ceea-ce se aduce la cunoscintia publica, invitandu pre toti membrii Asociatiunei a luá parte in numeru catu se póte mai mare la siedintiele acelei adunari.

Dela presidiulu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Sibiu in 28 Iuniu 1880.

Iacobu Bologna
V-Presiedinte.

Convocare.

Adunarea cercuala a despartimentului XII-lea alu Asociatiunei transilvane se conchiana prin acést'a pe 11 Iuliu a. c. d. a. la 3 óre in Desiu, la care avemu onóre a invitá pe toti dd. membri, si pe toti cei ce se intereséza de cultur'a nationale.

Desiu la 30 Iuniu 1880.

directoru
Petru Muresianu.

Diverse.

[Listele alegatoriloru dietali] ai orasiului Brasiovu sunt espuse dela 5 péna la 25 Iuliu a. c. in cancelari'a primariei strad'a cãldarariloru, unde dela órele 8—12 inainte de amédiu si dela 2—6 óre dupa amédiu se póte flecare convinge déca este inscriu séu nu.

[Societatea economica comerciala „Cuz'a Voda“.] Sub numirea acést'a s'a infintiatu, dupa cumu ne spune „Coresp. Prov.“ in comun'a Filiórá din judetiulu Neamtii o societate economica comerciala cu scopu de a veni in ajutorulu poporului tieranu. Fundatorii societatii s'au adressatu cátra Dómn'a Elen'a soçi'a repausatulu Cuz'a-Voda rogandu-o, se primésca a fi patrón'a societatii. Principes'a Elen'a Cuz'a a respunsu într'o scrisóre cu dat'a Parisu 25 Maiu a. c., cá departarea ei din tíera si viéti'a retrasa, ce si-a impus'o nu-i permite a primí acést'a onóre, dér' promite, cá dens'a cu fii lui Cuza-Voda va fi asociat'a societatii, pentru care voru tramite modest'a loru subscriptiune. „Amu fostu adéncu semitória — adauge principes'a — de acea inspiratiune, neutitarea, care va impinsu a consacrá intreprinderea d-vóstre memoriei lui Cuza-Voda. Bine ati facutu de a pune popular'a lucrare a d-loru vóstre sub auspiciile acestui mare nume, acelu, care 'lu portá merita negresitu acést'a fala, cáci elu e acél'a, care a ridicatu pe tieranu facéndulu stapanu de pamentu; totusiu lucrarea lui remase nesfirsita si adeseori Cuz'a-Voda manifestá parerea lui de reu, cá n'a avutu timpu de a terminá inaintea abdicatiunei sale, negociati'a ce tinteá a inzestrá fiacare districtu cu o banca populara, menita a f. ce imprumuturi cu dobandi mici locuitoriloru“..

virtosu architectura, cum si Agricultur'a. Intr'o di fiindu d'aturea lui si trecédu pe dinaintea Turnului Coltiei imi dise: „Vedi tu baiete, cum stau zidurile marturi de sciintia maiestrului. Turnulu asta e facutu de bo j o g a r i ; Aci e sciintia si la constructia si la asiediarea lui. Hei! de ai vedetu stilpii podului din albia Dunarii si remasitele dinturnulu Severinului, si de ai sci architectur'a, cá mine si de ai simti cá m i n e !“

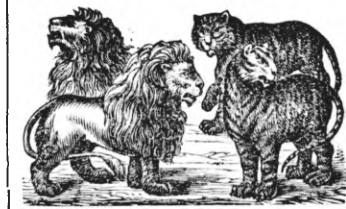
*) Mai totu-d'auaa ómenii mari de modestia atribuescu altora simtiementele, cugetele si faptele loru proprie. Lazaru in adeveru desfundá acea poteca cu braciú voinicescu si cu duhu romanescu spre mai mare mirare a neamuriloru; elu, ne spaimentatu de persecutii, de calomnii si de batjocure, intinse pasulu spre descoperirea brasdei stramosiesci. Dionisiu nu facé de cátu a'i pune unu epistatu cá se nu-lu lase a presará neghin'a peste acea brasda, ce nici n'o cunosea bietulu Lupea.

[U n u f e n o m e n u a n a t o m i c u .] Unu fenomenu fórte raru si de unu mare interessu sciintificu s'a observatu de curédu la spitalulu Hotel Dieu din Caen (Franci'a) in serviciulu doctorului Denia Dumont, chirurgu en chef, asupra unei fete de siéptesprediece ani, mórtá de câteva dile. S'a constatu o stramutare completa a organeloru toracice si abdominale. Tóte maruntaele, cu tote cá de o forma si de o structura perfectu normale, au primitu o dislocare astfelu, cá cele din partea drépta sunt asiediate in cea stanga si vice-vers'a. Astfelu pluman'a stanga presinta trei loburi, pe candu cea drépta numai dóue. Anim'a este asiediatá in drépt'a si arter'a aorta in drépt'a in aceeași parte. Ficatulu ocupa partea stanga; stomachulu si splin'a partea drépta. In fine mass'a intestinala insasi a incercatu o miscare de inversiune analóga. Cu tote acestea, raporturile organeloru intre ele sunt perfectu conservate, asia încátu acést'a straina dispositiune nu schimba nemicu din regularitatea functiuniloru.

[T u n e l u l u S t . G o t t h a r d .] Diuarele din Elveti'a germana anuncia, cá la tunelulu dela St. Gotthard miscarea pamentului continua si amenintia zidari'a, cu tote precautiunile si mesurile luate pentru a'i asigurá soliditatea. E temere, cá nu cumva bolt'a de granitu se nu póta resiste presiunei si se cedeze si ea; multime de pietri s'au surpatu si insasi bolt'a arata presiunea, ce suferé. In acestu momentu se studieéza mediulócele de a preveni noue surpari, fia prin o zidaria mai tare, fia prin o sistema de bolte de feru. Inginerii sunt de părere, cá nu esiste, altu mediu locu de cátu acél'a de a modificá traseulu in partea amenintiatá. In totu casulu esplotarea tunelulu va fi intardiata. „Rom.“

Sciri ultime.

Berlinu 3 Iuliu. Actulu finalu alu conferentiei se va predá in Aten'a si la Constantinopolu in form'a unei note colective prin care se provóca Turci'a si Greci'a a primi decisiunile conferentiei. — Vederemo!



La

MENAGERIA.

Astadi Sambata in 3 Iuliu

si

Mune Dumineca in 4 Iuliu

sér'a dela 6 péna la 8 óre

va avé locu

Hranirea Sierpiloru

Menageri'a se póte vede inca numai scurtu timpu.

Cu tóta stim'a

—6

PASSOG.

Preturile piatiei

din 2 Iuliu st. n. 1880.

	Hectolitre.	fl. cr.	Hectolitre.	fl. cr.
Granu	fruntea . . .	9.60	Mazerea	7.30
	midiu locu . . .	9.10	Lintea	8.70
	de diosu	8.20	Fasolea	6.50
Mestecatu	6.—	Cartofi	1.90	
Secara	fromósa	6.40	Sementia de inu . . .	11.75
	de midiu locu . .	6.—	„ de cânepa	6.50
Ordiulu	frumosu	5.—	„ 1 Chilo. fl. cr.	
	de midiu locu . .	4.80	Carne de vita	—48
Ovesulu	frumosu	3.40	„ de rimatoriu	—25
	de midiu locu . .	3.30	„ de berbece	—31
Porumbulu	5.20	„ 100 Chile. fl. cr.		
Meiu	6.65	Seu de vita prospetu .	—35	
Hrisca	—.—	„ „ „ topitu	—48	

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 2 Iuliu st. n. 1880.

5% Rent'a charthia (Metalliques) . . .	73.90	Oblig. rurali ungare .	95.30
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu). .	74.65	„ „ Banat-Timis. . .	94.50
Losurile din 1860 . . .	134.—	„ „ transilvane	94.75
Actiunile baneci nation. .	827.—	„ „ croato-slav. . . .	95.—
„ instit. de creditu . . .	285.90	Argintulu in malfuri .	—
Londr'a, 3 Iuni	117.40	Galbini imperatesci . .	5.53
		Napoleon'd'ori	9.34
		Marci 100 imp. germ. .	57.60

Editoru: **Iacobu Muresianu.**

Redactoru responsabilu: **Dr. Aurel Muresianu.**

Tipografi'a: **Ioanu Gótt si fiu Henriu.**